

Vroegtijdig adviseren: straks een recht, maar hoe doe je dat concreet?

Door Joke Regouw, bestuurslid Stichting VraagWijzer Nederland, e-mail j.regouw@vraagwijzer.nl

Na een wel heel lange voorbereiding is het wetsvoorstel voor de nieuwe Wmo naar de Tweede Kamer gestuurd. Maar daarmee is lang niet alles duidelijk. Ook niet na de dikke nota naar aanleiding van het verslag. Neem bijvoorbeeld de maatwerkvoorziening. Is die nu wel of niet bedoeld ter compensatie van beperkingen en zo ja, in welke mate dan? En is genoegdoening hetzelfde als compensatie? Waar mogen gemeenten een grens trekken? Maar daarover een volgende keer meer.

Nu gaat het over het nieuwe adviesrecht.

Duidelijk is dat burgers van een gemeente vroegtijdig gevraagd en ongevraagd mogen adviseren over beleidsvoorstellen en verordeningen. Wat betekent dat precies? Alle burgers mogen ook nu al gemeenten brieven of mails sturen met suggesties en er zijn inspraak- en informatieavonden, burgerpanels etc. Dat zal vast niet als enige bedoeld zijn. Ik ga er maar vanuit dat er een adviesraad in het leven wordt geroepen – of gecontinueerd - met formeel geregeld adviesrecht. En ik denk dat het dan handig is dat die adviesraad het hele sociale domein bestrijkt, het terrein dus van de oude Wmo en de drie decentralisaties. Dat is wel zo praktisch gezien de samenhang tussen al dat beleid en de ontschotte financiering daarvan. Je zou zo'n raad een Participatieraad kunnen noemen.

Sinds een paar jaar, eigenlijk al kort na mijn verhuizing naar de Achterhoek, mag ik mij secretaris van een dergelijke raad noemen. Natuurlijk heeft deze raad keurig adviesrecht met de bijbehorende spelregels over termijnen, ambtelijke ondersteuning en vacatiegeld. Dat liep best aardig, maar deze raad wilde meer invloed en niet alleen op het laatste moment. Hoe zichtbaar en publicitair interessant dat ook moge zijn.

Uitgangspunt was de wens om meer voor de 'achterban' te kunnen betekenen. Vervolgens gingen de wethouders daarin mee en nu zit deze raad al in een heel vroeg stadium met de ambtenaren en soms de wethouder aan tafel. D.w.z. steeds een paar leden in wisselende samenstelling, afhankelijk van het onderwerp. Of het nu gaat om de nieuwe aanbesteding hulpmiddelen, de reorganisatie van het welzijnswerk, de taken en bevoegdheden van de nieuwe wijkteams, het overgangsrecht voor pgb ouders bij de nieuwe Jeugdwet, de ontwikkelingen bij de Participatiewet: er wordt over en weer geïnformeerd en vooral goed geluisterd. En in de eindfase van een beleidsstuk komt er een keurig formeel advies waar nog eens wat puntjes op de i gezet worden.

Zichtbaar is deze raad o.a. voor de achterban door met enige regelmaat stukjes over de adviezen – zowel de formele als de informele, de gevraagde en de ongevraagde – in het plaatselijke suffertje te zetten. Ook worden de adviezen met enige regelmaat op discussiebijeenkomsten met gemeenteraadsleden besproken. Het kost natuurlijk wel veel meer tijd om zo te werken en niet iedereen heeft die, maar het resultaat mag er zijn. Terugkijkend zijn het laatste jaar alle adviezen vrijwel integraal overgenomen door College en Gemeenteraad.

Andere raden zijn vaak verbaasd over deze manier van werken. De onafhankelijkheid zou in het geding zijn, omdat je op deze manier haast mee verantwoordelijk bent voor het eindproduct. Je zou het recht verspelen om op het eind te zeggen: dit beleid deugt niet, moet worden aangepast of helemaal anders. In de raad waar ik in zit kijken we daar gelukkig anders tegen aan.

Om zo maximaal mogelijk invloed te kunnen uitoefenen moet je natuurlijk wel weten waar het over gaat. Je moet de systemen en de ontwikkelingen kennen, weten hoe een gemeente werkt en de nodige ervaring in huis hebben op al die terreinen. Niet iedereen in de raad hoeft van alles verstand te hebben of er ervaren in te zijn. Maar samen moet je een heel eind kunnen komen. Dan word je serieus genomen en wordt de inbreng bovendien als een zeer nuttige aanvulling op de ambtelijke en bestuurlijke kennis gezien.

De invalshoek ook bij deze manier van werken is en blijft het opkomen voor de belangen en de positie van de mensen die het zonder de steun van de gemeente voor korte of langere tijd niet zelf redden. Maatschappelijke ondersteuning en participatie in de volle breedte. Daar gaat het om.